

Nazorni nauk.

Zima.

Človek, ki je po dnevu pridno delal, je zvečer truden in noč mu daje zaželjenega počitka. Tudi živali potrebujejo počitka, in ga najdejo večidel po noči. Vse, kar živi potrebuje od časa do časa počitka, da si nabira novih moči v svoje delovanje, in človek ima redno v tednu svoj dan v odpočitek, t. j. nedeljo. Ali ne potrebuje tudi zemlja, ki je bila v treh letnih časih toliko delavna, ki je rodila toliko žita in trave, sadu in listja, časa, v katerem se odpočije?

Takoj, kedar solnce vzhaja, se vse oživi; topleje prihaja, ko se kviško vzdiguje, a toplota zopet ponehuje, ko niže stopa. Potem se popolnoma od nas odverne, a za njim pride tema, mraz, dermatota, ki zgine, berž kakor se prikaže. Kar se po dnevu kaže v malem, to vidimo med letom v večem. Po letu je solnce stalo visoko na nebu, čudotvorni za zemljo so bili njegovi žarki, v jeseni se nam je čedalje bolj odtegovalo. Dan za dnevom je kasneje vzhajalo, a poprej zahajalo, tako da so bili dnevi čedalje krajši. Tudi opoldne ni tako visoko stopalo, kakor po letu. Konečno nam sveti le nekaj ur, in še tačas je zakrivajo megle in oblaki, da je komaj zapazimo. Imamo najkrajši dan, in ker noč in dan trajata 24 ur, tudi najdaljšo noč.

Po letu solnce vzhaja na severo-vzhodu, in zahaja na severo-zahodu, jeseni vzhaja na vzhodu in zahaja na zahodu, a sedaj vzhaja na jugo-vzhodu in zahaja na jugo-zahodu. Tudi opoldne ne stoji tako visoko na nebu, kakor po letu, sedaj stoji najnižje na nebu. Kolobar, ki ga nareja na nebu, se ne odmika daleč od vidnega okrožja in je sedaj najmanjši. S svetlobo odteguje nam tudi toploto, in še potem, ko je že dan nekoliko daljši, je mraz prav občutljiv. Velika toplota, kakor na pr. pri vrenji vode vidimo, spreminja vodo v par, velik mraz pa spreminja vodo v led. V teh kratkih dnevih, ko je mraz tako velik, spremeni se voda v led, zmerzne. Tudi tla zmerznejo in so terda, kakor kamen. Namest dežja pada sneg, ki je včasih precej velik. — Kdo iz med vas je bil že zunaj, ko je s snegom medlo? Tedaj, ljubi moji, tedaj je zima.

Ob tem času ne rastejo zeli, veliko rastlin se je odtegnilo našim očem, druge so brez perja, polje in gozd pokriva rahel sneg, ki varuje mlado sejanje prevelikega mraza, in mu je toraj kot zimska obleka. To je čas, v katerem zemlja počiva, da se prihodnjo pomlad zopet čversto in krepko oživi. Natvora vsa počiva, še celo nekatere živali spé svoje zimsko spanje, na pr. medved, jazbec i. dr.

Ako še enkrat v misel vzamem zimo. Zunaj ni cvetic, ne zelenja, ne slišim veselega petja tičev, ne vidim mladih jagnjet skakati, namesto

tega pa mi sneg v oči blišči, ali mi preseda dež ali zmerzlina. No, to je žalosten čas brez veselja! Pa vendar ne! Tudi zimski čas ima svoje veselje, pa tudi nam mnogo koristi. Po zimi se ljudje sanjkajo in po ledu dersajo; človek, katerega po zimi dobro zebe, ve ceniti toploto. Po zimi po gorah rudo dovažvajo rudnikom, derva napravljajo in seno po letu nakupičeno domov spravljajo. — Po zimi se vsa družina zbere v zakurjeni izbi, tam šivajo, pletejo, predejo, izdeljujejo vsakoverstno leseno orodje in si pripovedujejo povesti in pravljice. Stariši, ki so po letu pri delu, in se ne vtegnejo veliko pečati z otroci, pripovedujejo jim sedaj od stvarnika vseh reči, jih uče sv. križ delati in drugih molitev, a tudi branja in pisanja, kolikor so se oni tega učili, in domača hiša postane učilnica.

V začetek zime pridejo tudi veseli božični prazniki. V kotu postavijo jaslice, in pred njimi luči prižgo. Okoli njih pa otroci veselo prepevajo :

O jaslice ljube
Kakó ste lepe,
Pri vas tak veselo
Nam bije serce.
Ni lepšega časa,
Božični ko čas
Ko Jezus sam dete
Je prišel do nas.

(Praprotnik.)

O božičih kade in škrepe z blagoslovljeno vodo po hišah, hlevih in skednjih. Oj! to je otrokom veselje, ko smejo z očetom kadilnico nesti. O prazniku nedolžnih otročičev imajo pa otroci pravico tepežkati, t. j. s šibo v roki našeškajo očeta, mater ali sploh odraščene ljudi, ki se jim morajo s kakim darilcem odkupiti.

Valentin Vodnik.

Rokopis b) Slovar (Nemško-Slovénsko-Latinski) je kupil iskreni Matej Ravnikar, tedaj voditelj modroslovnim šolam, ter izročil ga prof. Fr. Metelku, češ, naj spravi o priliki ga na svetlobo. Toda imel je s Spévníkom skoro enako osodo Slovar. L. 1848 ga prepustil Metelko tedanjemu Slovenskemu Društvu, a tudi to ga ni moglo doveršiti. Ob novem l. 1854 nese dr. Janez Bleiweis svoj „Koledarčik Slovenski“ prevzvišenemu knezu Antonu Alojziju Wolfu, in v razgovoru o V. Vodniku, čegar podoba z opisanim zaslužnim življenjem njegovim se nahaja v dotičnem koledarčeku, pridobi kneza, da sklene na svoje stroške nekdanjega svojega učitelja slovar primerno pomnožen v nemškem in slovenskem delu dati na dan, kar je Bleiweis naznanil Slovincem koj v I. listu str. 4. v naslednjih besedah: